

Przed nami trudne wyzwania

Zimowa Szkoła Leśna to coroczna okazja do dyskusji nad lasami i leśnictwem w kraju i za granicą. Szczególna dysputa towarzyszyła tegorocznej sesji. Poświęcona była wyzwaniom, jakim leśnictwo musi stawić czoło nie tylko dziś, ale i w całkiem nieodległej przyszłości.

Właśnie „Wyzwania leśnictwa wobec zachodzących zmian w środowisku przyrodniczym, oczekiwań społecznych, uwarunkowań ekonomicznych i prawnych” były tematem odbywającej się w Instytucie Badawczym Leśnictwa w podwarszawskim Sękocinie (14–16 marca) IX sesji ZSL. Podzielona na cztery bloki tematyczne przyciągnęła blisko 300 uczestników, którzy wysłuchali ponad 20 referatów gości z Polski i zagranicy.

Ochrona przyrody czy lasu?

Dyrektor generalny Lasów Państwowych Konrad Tomaszewski zabierał podczas ZSL głos dwukrotnie. Mówiąc o gospodarce leśnej w kontekście ochrony środowiska, apelował o rozważę, przywołując zmiany w prawie potwierdzające, że gospodarka leśna nie szkodzi ochronie przyrody (zniesienie konieczności uzyskiwania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla pul). – *Coraz częściej dochodzimy do wniosku, że żyjemy w „oparach absurdu”. Dochodzi do głosu ruch „ekocentryczny”, a gospodarka leśna jest w wielu kwestiach blokowana* – mówił. Lasy co chwilę próbują udowodnić, że właściwie prowadzona gospodarka leśna nie tylko nie szkodzi przyrodzie, ale może być jej sprzymierzeńcem. Jako przykład przywołał przeprowadzoną na niespotykaną dotąd skalę inwentaryzację w Puszczy Białowieskiej i płynące z niej wstępne wnioski.

Prof. Andrzej Grzywacz zwracał uwagę na wieloaspektowość i przenikanie się dziedzin ochrony lasu i przyrody. Z kolei Janusz Zaleski, były wiceminister środowiska, ostrzegł przed ich łączeniem. – *Na nasze wewnętrzne potrzeby możemy te dziedziny utożsamiać. Ale pamiętajmy, że ochrona lasu jest nakierowana na ochronę efektu końcowego, surowca, a ochrona przyrody jest czymś zupełnie innym. Społeczeństwo nadal nie uważa nas za tych, którzy przyrodę chronią. Z tym musimy się zmierzyć i z tym walczyć. Przez edukację, spaszować i pozwolić, by dyrektorem LP został Adam Wajrak, albo wreszcie wydzielić obszary funkcjonalne w naszych lasach. Rozdzielić gospodarkę leśną i obszary chronione* – mówił.

Z jego oceną nastrojów społecznych polemizował dyrektor RDLP w Krakowie Jan Kosiorowski. – *Nie zgodzę się z tezą, że ludzie nie postrzegają nas jako tych, którzy przyrodę chronią. To jazgot w mediach nie odzwierciedla mniemania społecznego o leśnikach. Musimy edukować i informować. Dawać świadectwo i nie bać się dyskutować* – mówił.

Prof. Andrzej Grzywacz także nie do końca zgadzał się ze zdaniem ministra: – *Do społeczeństwa musi trafiać spójny obraz naszych działań, wspólny przekaz. A de facto rozbieżności między ochroną przyrody i lasu jest bardzo niewiele.*

Z kolei Tadeusz Zachara z IBL-u podzielił zdanie ministra. – *Może to pomysł na przyszłość, by podzielić LP na gospodarstwa zajmujące się produkcją drewna, a ochronę przyrody oddać we władanie jednej firmie* – zaproponował. Pomysł spotkał się z natychmiastową ripostą prof. Grzywacza, który przywołał takie przykłady choćby z Nowej Zelandii. – *Obrazki z plantacjami Pinus radiata z jednej strony i ściśle rezerwaty z drugiej. Taki rozdział i przynależność do różnych firm są nie do pomyślenia dla europejskiego leśnika. Nie róbmy tego* – apelował.

Takie społeczne wyzwania stawiane przed leśnikami i leśnictwem są dziś chyba najważniejsze. Nie tylko w Polsce, o czym przekonać się można było, słuchając wystąpień gości ze Szwecji, Niemiec i Austrii. Zawsze pojawiał się w nich temat społeczny. Choćby w aspekcie malejącego zatrudnienia w tamtejszych lasach państwowych i narastających problemów ze znalezieniem wykwalifikowanych pracowników.

Dobrze się sprzedać

Ekonomia w leśnictwie powraca co jakiś czas za sprawą wartościowania nieruchomości leśnych. O tym, że w roczniku statystycznym GUS „Leśnictwo” ma się znaleźć rubryka z wyceną nieruchomości leśnych, poinformował dyrektor Tomaszewski.

A ekonomia to także wolny rynek. Ale czy o takim można mówić, gdy na rynku mamy jednego producenta drewna, a nowy nabywca ma utrudnione nań wejście? O zawiłościach

związanych m.in. z monopolem ustawowym mówił Hubert Szramka z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Także ten temat wywołał gorącą dyskusję. – *Jesteśmy monopolistą, ale nadal musimy zabiegać o klienta i walczyć z konkurencją, głównie z rynków wschodnich* – zauważył Piotr Małz, leśniczy z leśnictwa Czapla w Nadleśnictwie Maskulińskie (RDLP w Białymstoku). Bo choć, jak zauważył leśniczy, ciężko zrobić kampanię reklamową deski, to warto się starać, by produkt codziennej pracy setek leśników był rozpoznawalny, dobrze kojarzony i chętnie kupowany. – *Czasami zaczynamy się wstydić, że pozyskujemy drewno. Rozmowę zaczynamy od tego, że chronimy przyrodę. Nie możemy uciekać od faktu, że tniemy lasy!* – mówił leśniczy Małz. W walce o zysk zapominamy czasem o podstawach. – *Na naszych produktach nie umieszczamy logo LP. Mamy tam logo FSC, PEFC, ale nie nasze – producenta!* – trafnie zauważył leśniczy.

Konkluzją dyskusji o aspektach ekonomicznych było m.in. to, że jej ważkim elementem musi być edukacja i promocja najważniejszego towaru z lasów – drewna. Co więcej coraz śmielej pojawiały się głosy o potrzebie bardziej profesjonalnej (choćby przez emisję spotów reklamowych w telewizji) promocji LP i leśnictwa. Takie działania miałyby przynieść korzyści nie tylko wizerunkową, ale też mierzalne korzyści ekonomiczne. Dobrze postrzegany produkt jest chętniej nabywany. Owszem, pojawił się temat Telewizji LP, ale od razu padały pytania: *Dla kogo ona jest? Dla kogo są jej treści?* No właśnie: dla leśników czy społeczeństwa? Choć znalazły się też głosy obrony. – *Media publiczne nie szukają rzetelnego przekazu i informacji. Szukają sensacji i trudno się przebić* – dało się słyszeć z sali.

Nie zabrakło też głosów, że edukacja przyrodniczo-leśna nie powinna się skupiać na promocji LP jako firmy. – *Nigdy w edukacji leśnej nie zależało mi na promowaniu marki. To ma być budowanie postaw wobec przyrody* – komentował nadleśniczy Nadleśnictwa Gostynin (RDLP w Łodzi) Jacek Liziniewicz.

Problemy z usługami?

Na kanwie wykładów gości zagranicznych wywołany został temat przyszłości usług leśnych. – *Jakość usług leśnych odbiega od tego, do czego chcielibyśmy dążyć. Brakuje ludzi do pracy. Niedawno odnieśliśmy wielką stratę – odszedł Józef Grodecki, który był nie raz naszym sumieniem* – mówili uczestnicy. Komentowano, że wiele wskazuje na to, że w przyszłości (zdaniem niektórych nieodległej, bo 2–4 lata) to usługi leśne mogą być przyczyną poważnych kłopotów w leśnictwie. Uczestnicy ZSL sugerowali, że to zagadnienie mogłoby być tematem przewodnim jednej z kolejnych sesji ZSL.

– *W DGLP odbywa się szereg spotkań z przedsiębiorcami leśnymi. To bardzo trudne spotkania. Trzeba iść w kierunku zwiększania efektywności logistyki pracy. Jedno jest jednak pewne – nie ma odwrotu od obecnego modelu z prywatnym sektorem usług leśnych* – mówił zastępca dyrektora generalnego ds. gospodarki finansowej oraz gospodarowania zasobami majątkowymi Krzysztof Janeczko.

Ważki temat wyzwań stojących przed leśnictwem dotyczył przekazywania przez LP pieniędzy samorządom. – *Ludzie nas postrzegają jako właścicieli lasów. Jako tych, którzy stawiają więcej szlabanów, niż budują dróg. Musimy się otworzyć. Przekazywać pieniądze na przedsięwzięcia dla społeczeństwa. A jak już je dajemy, to umieć pokazać, na co one zostały wydane. Wówczas to społeczeństwo stanie się obrońcą LP* – mówił Piotr Słoka. – *Samorządowców dziwi czasem, że pieniądze w LP są, ale nie zawsze można je lokalnie wykorzystać. Pojawia się też pytanie, czy to rola LP, by budować drogi? Na razie uważam, że tak* – przekonywał Waldemar Zaremba, nadleśniczy Nadleśnictwa Miękinia (RDLP we Wrocławiu).

Zadania na przyszłość

Jak co roku ZSL kończy się serią wniosków, które są nie tylko podsumowaniem sesji, ale przede wszystkim zaleceniami na przyszłość. Poza wskazaniem istotnej współpracy ze społeczeństwem w praktycznie każdym aspekcie leśnictwa, podkreślono m.in., jak przyszłościowy może okazać się projekt Leśnych Gospodarstw Węglowych w kontekście obecnych i przyszłych zmian klimatu. Startujący właśnie w 26 nadleśnictwach pomysł LGW pokaże, jak lasy mogą się przyczynić do ochrony środowiska dzięki gospodarce leśnej.

IBL zachęca do nadsyłania do końca kwietnia propozycji tematów na przyszłoroczną sesję. ☻

Urszula Zubert

Obok prezentujemy zarys referatów przedstawionych przez zagranicznych prelegentów tegorocznej ZSL.